БОГДАН ІГОР АНТОНИЧ

КНИГА ЛЕВА

ПОЕЗІЇ

КНИГА ЛЕВА

БОГДАН ІГОР АНТОНИЧ

БІБЛІОТЕКА ДЗВОНІВ Ч. 18

ЛЬВІВ 1936
Обгортка
Святослава
Гординського
Друкарня Н. Т. Ш.

ПЕРША ГЛАВА

Умерлих квітів царство — спить пустиня
в піску сорочці золото-червоній.
Малюк осот — рослинне чортовиння,
екстаза сонця й блискавок погоні.

Живі свічки понад землі труною,
шорсткий бурян нараз кущем горючим.
Немов кущі розхилені рукою,
розхиляться бездонні віри кручі.

І бачиш вічність — небо опалеве
і шум червоних полумя потоків.
З-за гір століть веде сузіря Лева,
цей знак монархів, воїнів, пророків.

Тьмяніє сонце в хмарі птахів сизих,
його вінчають лаври бурі сині
і грім, мов підпис золотий у книзі,
триватиме на сторінках пустині.

Автограф грому в царській книзі левів
написаній вітрами з-під Синаю,
з узбіч гори, що шпиль пісків парчевий
вінками Божих блискавиць квітчає.

Синайський вітре, бий в відкриті карти!
Без тебе я порожній посуд форми.
Ввесь день над віщим джерелом на варті,
а ніч, мов біблія червона й чорна.

ДАНИЇЛ У ЯМІ ЛЕВІВ

Пропахчене, духотне чорне золото ночей пустині,
просвітлене пурпурою, розбарвлене у сіть мозаїк.
Це підшивка червона під кожухом ночі. Морок синій
на піч землі навбач погаслу, хоч іще жарку, сідає.

Готуються до льоту надми піскові, мов хмари птаства,
що сіли на спочинок і ось-ось відлине в безмір вільний.
Акорди на акордах,
тераси на терасах,
кола в колах,
сяють дальні царства,
іржуть сарданапалі до в розпусті терзаних невільниць.

Палюча ніч пророків. Кануть литі з золота хвилини.
Долоні пальм покірних до плеяд звелись в журливій просьбі,
щоб їх не мучив вічний вітру поспіх.
З заворіття кличе
на суд перед сумлінням зір монарший рев царя пустині.

Самум музики дме в уста пустелі. Мряк палата біла.
Акорд в акорд,
удар в удар,
зоря об зорю,
світла хвилі
з пурпури хмар, порубана в сто тонів гама, вітру крила.
З печери, з-поміж левів лине в безвість голос Даниїла:

— »Прасвітлий, Праєдиний, що мене — рослину ялову
в саду життя величнім посадив і грієш сонцем ласки!

Поки черва і цвіль не сточать тіла миршавеньку грудку,
у вічнім колі пристрастей, у вічній тіні пальми смутку,
бючись за мясо, золото і владу, у хвилині кожній
за розкоші шматок віддати все готові, нужд вельможі,
несем свої дешеві лаври і свій розум нестатечний.
Кудою поверну небачний крок, там небезпеки прірви,
лиш Ти один мене з зубів Нічого, з кігтів долі вирвеш!
Коли при мені станеш Ти — у ямі левів я безпечний.«

БАЛЯДА ПРО ПРОРОКА ЙОНУ

Апокриф

Мій прадід плив, бувало, на хребті кита,
три дні й три ночі проповідував глибинам.
Зелений велетень — вода тяжка й густа
пророка колихала, наче мати сина.

Біблійна, довга борода — з ебену стяг
являлась зорям сходу на букетах піни.
Долонь лілеї понад водами простяг,
благословляючи пливучих в даль дельфінів.

Три рази сонце й місяць. Добрий, вірний кит
з пророком плавав тихо, рівно, обережно.
На ложе дна прибої клались, як роки,
коли міняються, мов дня і ночі стежі.

Чи знаєш тьмяне царство — світ мільйона див,
зелено-чорну батьківщину восьминогів?
Бо навіть сон таких не дасть нам образів,
як ніч в правічному пожарі дна морського.

Хто викохав потворну постать цих істот?
Природи жарт жорстокий, марнотратний безум?
Бють глухо риби-молоти у штольні вод
і риби-пили крають водне сонце лезом.

Це друге сонце з дна — двійник того з-під хмар
і квола тінь його й повторення імлаве,
згубивши зміст червоний — життєтворний жар,
лежить в могилі водяній на хвилях — лавах.

Життя колиска перша тут, стихій кубло
(коли ще Дух Святий ширяв понад водою)
й могила повсякчасна; це туди зійшло
в щоденній самозгубі, самостраті сонце!

Ще може десь живе страшний іхтіосавр,
мерзотний рибогад, дракон сріблястолуский.
Медуз квітчають губки, мов холодний лавр,
фіялки моря — губки й мякуни — молюски.

Колишеться достойно сонний лев морський,
морів монарх, в слизькій короні з зірковітнів,
що рясно розцвітають в пущі водяній
в океанічні весни і підводні квітні.

Плавучий острів мяса — довга лава риб
знялась над звірoквітним, над губчастим гаєм.
Пророк, долонею спинивши літ вітрів,
в океанічній мові слово починає:

— »Це Той, що створює й винищує світи,
післав мене до вас, брати з дна вод, акули!«
Акули слухають, підводячи хребти,
мов луки випнуті в майбутнє і минуле.

— »Це Той, що гасить ночі й світить свічі днів,
моїми вас усіх благословить руками!«
З далеких Срібних Вод, мов хмара, окуні
пливуть, вдаряючи, як веслами, плавцями.

— »Це Той, що із долоні кидає вітри,
про вас теж памятає, створи ден жахливих!«
І краб за крабом, мов червоний, дужий гриб,
з безодні виростає й морщиться із дива.

— »Це Той, що сонце звільнює від ночі криг,
із перших світу днів піклується аж досі!«
Ось в безкрай лави, лави, лави осятрів,
за ними по кордони дальніх вод лососі.

— »Ви — гін сліпий! Помильна кожна з ваших мір,
бо тільки Він один, щоб мірять непомильно!«
Упала ясність, наче блиск з відкритих зір,
що навіть сом на сома споглядає пильно.

Коли на грудях моря розстелялась мла,
хвиль сонних перемови повторяли птахи.
Як ніч, слимак із мушлі місяця, повзла,
затихлу ліру сонця ніс дельфін на захід.

Тоді пророк навчав поліпів і стоніг,
що, тіл соромлячись страшних, мерзких і чорних,
ненавиділи світ і мстилися за гріх
природи, що зродила їх таких потворних.

Дельфін відплив уже за сьомий берег дня,
кущі коралів згасли, як вечірні липи.
Тоді пророк молився і охороняв
блаженний сон утихомирених поліпів.

Кінчаю вже цю найдивнішу із баляд
про прадіда свого й океанічний вечір.
Земля в орбіті завертається назад
у молодість свою, в примарний сон праречі.

Щаблями пройденими повертаю дні
природи в мряковиння й первнів перші шуми:
мов Божий стовп, стоїть мільйонолітня ніч,
в прадавньому хаосі землі й води всуміш.

Вже не блакить — це вже блакитняви фонтани
і небо неймовірне — в смуги звук потятий.
О, квіте тіла, хто ж тут більш, як ти, коханий,
як ти, ненавиджений, плеканий і клятий!

Глуха стіна нічого, що між серце й серце
лягає, мов незнаного хвильна музика,
чи це полуди тільки миршавеньке скельце,
чи безмір вічного для серця завеликий?

Колиско пристрастей, о, наші пута й крила,
окови найсолодші й хмелю найхмільніший!
Ти та, що лучить нас, і та, що ділить, сила,
два напрями стерна одного людських рішень.

Блакиті дзвін шорсткий з духоти омліває
і кров повітря — світло ллється із розщілин.
Що вічний сон оман сплітає з плям мозаїк,
те п'ю й, п'ючи, ще більше прагну серцем цілим.

Тераси світла — гами щораз вищих звуків
одна на одній вгору понад мряки мохом.
— Йде зливний дощ блакиті на зомлілі руки.
Це небо валиться, небесна катастрофа!

Молюсь землі в червоному окропі крови
і небо кличу тугою, що вічно ранить.
Із уст моїх поганських спів тече Христовий,
немов вино з води у Галилейській Кані.

САМАРИТЯНКА БІЛЯ КРИНИЦІ

Оперта об криничний мур — щербату ліру з пнів камінних
ширяє думкою, куди пішов Неземний Чужоземець.
Мов струни, струмені настроєні на гаму звуків змінних
зажурно повторяють думу про нестаток цього світу.
Хто він — отой в Господню винницю трудящих слуг наємець?
Схиляється на цямрину й душа її блакитна й біла
здається чиста й тиха вся, мов найтихіший квіт над квітом.
Сопілка із сопілкою, сестра з сестрою, щось несміло
розповідають, і журливо, і подзвінно, і повчально.
Алеями акордів сонце йде у сад музики дальній.

Пливе овець отара в білім молоці своєї вовни,
минає місяць квітів — звіть його трояндень! — світла повний.
Блакить і білява. Сопілок перемови. Вітровіння.
Пора поразки йде на квіття, суне час гіркого сімя.
Новину добру сповіщає вітер з лукоморя травам
і сірі грона попелу вже доспівають в пнях шершавих.
У захист муз — блаженний гай ізходить сонце поміж птахів
і пильно правлять обряд меду запобігливі комахи.

Все ж ця краса, хоч нескладна й нехитра, серця не напоїть
водою, що по ній уже не прагнем більше. Зовсім інше!
Вода краси учить нас прагнуть вище, тонше і світліше.
Цей струмінь тільки пропливає нами, ми його не творим,
ми тільки посуд, ще й покірний посуд, що красу сприймає.
І наново жаждущі прагнемо краси, яку сотворим
в душі самі в неяловім зусиллі вільного горіння,
й води живої ласки, що одна — одна всезаспокійна.

Коли ось серцем линеш за Надхненноустим Чужоземцем,
схились, далека сестро, над дорогоцінний струмінь Слова
й води живої дай мені — твоєї спраги спадкоємцю!

Скотилась ніч униз, мов плащ з плечей Христових,
з проколотого боку неба ллється світло.
Горою ятряться ще рани з зір тернових,
ізнизу мряка миє стопи дня розквітлі.

Земля, немов народжена ні з чого вперше,
виточується з-поза гір хаосу мрячних.
Хрищу новим найменням кожен квіт найменший
і кожен убиваю назвою небачно.

І кожен квіт відроджується удесяте
і сяє знову безіменний під росою,
а сонце — діямант музики, світла свято,
очам, що хочуть все пізнати, світ подвоїть.

Подвоїть і потроїть і встократь помножить,
аж зрозумію: не мені речей схопити
у клітку слова. Ляжу на зеленім ложі
голоден яблука землі і світлом ситий.

Роса тече гисопом — золотава піна
і благородний струм впливає в тіла посуд.
З речей потока дно недвижне, твердь нетлінна
в екстази сріблі прозирає й звук проносить.

Бо тільки наглий захват зможе суть розкрити,
ввести в сполуку нас, в містичну єдність з світом.
Зідхає небо до хреста землі прибите
і стигма сонця на моїй долоні світить.

Затихло. Птахи більше листя не колишуть
і порохно у темряві, мов погляд смерти,
свердлить холодним світлом мрячні нетрі лісу,
як око в дно життя задивлене уперто.

Краплина крови з рани ночі — це калини
маленька ягода між листям червоніє.
Мій брате оленю, обидва ми із глини,
та ти життя від мене краще розумієш!

Усе, що знаєм: більше зір, як маку зерен,
вузли життя, немов вузли пташиних льотів.
Щоночі скаржиться рослинним болем терен,
що мусів він колись чоло Христа колоти.

— »Мій друже лавре, що вінчаєш осяги поетів,
солодкий после муз із листям, що подібне лезам,
твоя міцна, безсмертна зелень, о зеленолезий,
за гарні форми нагорода і за творчий безум.

О, дубе, князю пущ, достойне дерево монарше
в короні осени — пурпурі листя, з пнем корявим,
коли, щоб відпочити в тіні, спиняться у марші,
схиляєшся до уст вождів шорстким причастям слави.

І ти, оливний кущу, що не вянеш і рясніеш
зеленим золотом, в триванні свому самоцільний,
учиш замирення з життям і зелені надії
і Ноям, що блукають, шлеш у далеч шум прихильний.

Проте не ви: цвітучі, славлені, рослин вельможі,
а я — покірний терен, покруч дерева приземний,
нелюблений, погорджуваний, сірий і буденний
зазнав найвищої із ласк — чоло вінчати Боже«.

Насущний хліб надхнення. О, мені не заздріть, друзі!
Воно щоденний ворог, ялова морока з словом
і нехіть до себе самого й ночі у напрузі
і неспроможність визволитись в купелю обнови,
вернутись до життя й черствий хліб дійсного сприйняти.
Надгробок щастю став на юності своїй багатій
на помилки! Надгробок сонцю на землі округлій!

Хоч нетямущий в найсолодшій муз науці, друг твій,
коли із серця кличе, то мистецтво в кожнім слові,
бо сірість слова не музикою, а кровю поїть,
а кров — музика в флейтах жил червона грає з туги.
Ти — ведений знаттям солодким і достотним, двоїш
і троїш слово й слово зраджує тебе удруге
й утретє; слово, наче квіт без змісту й барви сірий.
Чуже надхнення слову, як чуже усякій мірі.

Дивись: вдаряє струм речей найглибший в стіни пісні.
Безрукі пні подовжені на тіні сплять кремезні
і місяць — цар червоний чорної країни півсну,
вдягнувши хмару, мов бобровий плащ, ширяє в безмір.
Опалізує далеч попелястим світлом сходу,
земля в одній хвилині тьму, тьму-тьменну квіття родить.
Глухої флейти темний звук здіймається угору,
на шпиль надхнення пнеться, мов повій на мур червоний;
низька землі музика горне в себе кожен порух
етеру й вищає й стрункішає і світлом дзвонить
і дзвонить чорним дзвоном ночі, аж стає на грані
нічого й вічного. Вже квіти миються в єлеї.
Роси єлей, що святить поле. У пурпурі ранній
вогненні язики Святого Духа над землею!

Але який помістить посуд те, що в слові гине.
Ці строфи для надхнення лиш тісні й холодні маски.
Відкрий чоло під чорні лаври ночі, що єдині
вінчатимуть твої поразки!

ПЕРШЕ ЛІРИЧНЕ ІНТЕРМЕЦЦО

ШЛЮБ

За тло — блакить. В ній щиглі і клярнети.
Схилився явір над водою. Коні
і кругле сонце золотим браслетом
заплетене у кучері левконій.

І мох вогню, і вітру ясний галас,
і буря світла на води дзеркалах,
мов зламана веселка, що упала
на камінь і удвоє розламалась.

Левконій теплий шепіт. Дальній бубон
червоного майдану, де стрічаєм
ізнов на гривах куряв дні. О, люба,
браслетом сонця ранок нас вінчає.

ВЕСІННЯ НІЧ

Настурцій ніч і ніч конвалій.
Пливе музика радієва.
В саду тривожний жду — ніч палить —
тебе, далека зоре, Єво!

Карузо ночі — тенор місяць
у скриньці радієвій кличе.
Для наших душ замало місця,
кохання вічна таємнице!

І для сердець замало світла,
землі замало і пяніння!
Вітри ранкові, наче мітли,
з стежок змітають ніч весінню.

ТРОЯНДИ

Пора троянд спізнилась, сестро,
так довго ждали, аж приходить.
На милі сонця, світла верстви
розміряно і землі й води.

Хоча це світло надто кволе,
хоч надто рано й сніг упертий,
ощадне сонце й зелень гола,
все ж день рясний на чар нестертий.

В крові з троянд умивши руки,
під горлиць воркування перше
ідем, далека, поміж буки,
зоря з зорею й серце з серцем.

ГВОЗДИКИ

Зелені сутінки. Гвоздики —
посли весни. Пяній докраю!
Який цей світ знов став великий!
Ізнов твої листи читаю.

Вгорі зелена яма світла,
ядро — гвоздика електрична.
Ні, ми до того ще не звикли,
що наша молодість не вічна.

Але колись до цього звикнем...
Та покищо свята омана —
ота дружба з життям не никне,
що нас, моя кохана,
помазує весни єлеєм.

ПІВОНІЇ

Червона молодість півоній.
Яка краса! Яке пяніння!
Візьми моє чоло в долоні
й оборони, моя весіння!

Бо переслідує крізь морок,
ще крок, ще крок, мене поцілить
мій друг найкращий і мій ворог
найзавзятіший, Боже милий!

Надхнення темне, музо вічна!
Бє ніч у тіней чорні дзвони.
На чорнім тлі, мов кров трагічна,
півоній молодість червона.

ТЮЛЬПАНИ

Червоне золото тюльпанів
на сірім сонці — таці з лика
і механічний сад мельодій,
де в чорних дисках спить музика.

Металю вязень — людський голос
засуджений в кружок порожній
і світу вязень — людське серце
цього збагнути неспроможне.

Крізь сірий шовк — безбарвя сіре
червоне золото тюльпанів.
Цвісти, горіти й проминати,
лишати все, йдучи в незнане!

ФІЯЛКИ

Фіялки й телефонна трубка
заворожливим сяйвом кличе
і місяць, мов червона губка
змиває попіл дня з обличчя.

Слимак з ебену, темна мушля
і вухо ночі — лійка чорна
і пахощі духмяні душать,
мов пальці на клярнеті горла.

З очей фіялок смутком кришиш
і пригортаєш, сестро рання!

Простягнуті долоні тиші
над нашим вічним проминанням.

ЧОМУ!

У ванні короп золотистий
плюскоче, наче з піни панна,
і в куряві рожевих іскор
кружляє веретеном ванна.

Мідниця ранку повна піни
із мила сонця. Миють хмари.
На сім ключів замкнулись сіни,
де ти в блакитному пожарі.

У ванні короп плеще з дива,
побачивши тебе — сон ясний.

Але чому ти нещаслива,
чому очей фіялки гаснуть?

СУТІНЬ

Долоні сну в весінніх сінях
лягли на струн прощальнім шумі.
В твоїх очах блакитна сутінь.
Не дно клярнета — дно задуми!
Мов зустрічі давно забуті,
подертий шовк твоїх левконій.
Мембрана памяті найтонша,
не пропустивши світла, дзвонить.
Навіщо, сестро,
навіщо пестиш тіні тіней?
Закрижаніле сольо сонця,
мов дно музики
ув оркестрі,
що грає в сну блакитних сінях.

ПІСЕНЬКА ДО СНУ

Не думай! Спи! Думки — отрута щастю.
Цвітуть дві тіні — дві лілеї чорні.
Не думай! Спи! До всіх скорбот причасний
і так усього в думці не обгорнеш.

Прощаючись із спомином останнім,
що тінню вихились з-за яви краю,
в солодкім марнотратстві почуваннів
кохання вицвіле знов прикликаєш.

Це справді зле, що покохав занадто,
заміцно, зарозтратно. Захват ясний
в екстазу чорну ночі не міняти!

Засни! Чи це життя, чи лямпа гасне?

ТРИ СТРОФИ З ЗАПИСНИКА

Мов птах, співає телефонна трубка,
мов чорний птах в ліщині срібній дроту.
Коли покине друг і зрадить любка,
що вибереш: зненависть чи скорботу?

О, квітко звуків, в чорнім шовку сяєв!
Музика бє в обличчя, мов зле птаство.
Життя нам юний захват відбирає,
мов скнара заздрий на своє багатство.

Вже вмієш зорі на слова міняти,
вже висловиш вогонь душі страдальний —
наприкінці на досвід став багатий:
життя трудне мистецтво ненавчальне.

ЛІТНІЙ ВЕЧІР

Від спеки місто важко дише
й чоло його шорстке й червоне
під віялом нічної тиші
поволі стигне і холоне.

Тремке надхнення віддзвеніло,
застигло в мудрій вірша брилі.
Твоє чи не твоє це діло,
ти сам збагнути вже не в силі.

Крізь гамір дня незмінне »завжди«.
Заснеш,
заснеш без зір, поете,
життя на звуки розмінявши,
мов золото в дрібні монети.

ARS POËTICA

Мініятюра сонця — яблуко надхнення
на дереві життя — на дереві мистецтва
і творчість, наче присуд, творчість невмоленна
і з світом торг красою — муз скупих купецтво.

За кожен кусень щастя кара. Тільки обрій
узором кола вчить про досконалість міри.
Прилюдно сповідаюсь urbi et orbi
із захвату, із горя, з гордощів, з зневіри.

І прийдуть із єлеєм, прийдуть з терезами
краси помильні судді і відважать смуток,
діяпазон пяніння, думку, слова гаму,
а ти, як завжди, будеш сам, щоб все забути.

ARS CRITICA

Мистецтво — що ж?
Це надаремне
в дно дня, дно дна сягати словом,
в ядро ціляти світла темне.
Ні, не чорнила — треба крови!

Хай ваші терези розумні
відважать форму, зміст, прикраси,
достоту зміряють безумне
і скажуть: небагато важить.
Хай!

Але в те сутнє, в дно дна срібне
не сягнуть мірою ні разу
і сятимуть, мов царство мідне,
ці строфи щільні і доцільні,
ці строфи — формули екстази.

ДРУЖНЯ ГУТІРКА

Поезія?
— Ні, не питай,
який рецепт її есенцій!
Пючи свій золотавий чай,
так пробалакаємо день цей.

Узори гарних слів, мережка,
екстракти мови в срібній чаші —
хай їх краси аптекар зважить!
Ні, не туди, коханий, стежка!
Символіка завбога наша
і орнаментика засіра.
Де ж міра мір, *єдина* міра?

Чай процідивши, попрощавшись,
розходимось. Ніч — чорна мушля,
ті самі зорі в ній, що завжди,
той самий захват серце душить.
Тоді чужі дрібній прикрасі,
слова затиснуті у горлі,
слова гальмовані в екстазі
бють, мов джерела животворні.

ПОДВІЙНИЙ КОНЦЕРТ

Коробка радієва й квіття.
Крізь чорну скриньку йде музика
і душі квітів світлом світять,
що з нього ясність бє велика.

Дрібненька фльота звуків, човен
мельодій на морях етеру
і світла з квітів вечір повен
змінив кімнату в чар-печеру.

А знизу під концертом квіття,
мов кара за краси провину,
жде кіш подвіря — царство сміття,
де квіти й звуки згодом згинуть.

Дивись у яму мертвих квітів!
О, чи зумієш, майстре сяєв,
своє мистецтво протерпіти?
Не тільки *їх* краса карає.

ДРУГА ГЛАВА

Червоні куби мурів, кола жовтих площ, квадрати скверів.
Людино, думки циркулем відмірюй зорі і міста!
На брилі брила, коло в колі, вікна понад вікна й двері,
стає на мідних сходах сонце, мов статуя золота.

Басейни, мов дзеркала нерухомі в куряві червоній.
Тут небо миється в воді густій і срібній, наче ртуть.
В зеленім полумї трави пасуться мармурові коні,
камінні янголи у парку металево в сурми дмуть.

Герої сходять з пєдесталів, сиплються з пузонів іскри
і сонце на гарматі й прапори з музеїв у вогні
і леви з прапорів рядами йдуть маєстатично містом
і їде мармуровий вождь на кучерявому коні.

На площі театральній мармуровий тенор
вже двісті літ співає зорям золотим.
Коли з наказу ночі стануть веретена,
завмерлі ткальні сповиває сивий дим.

Дівчата від станків вертаються додому
і мріють в сласних снах про тенорів палких,
як пестять їх нестямно й миють співом горла
й руді коти зрадливо ласяться до них.

Господар міста — лев, що спить під арсеналом,
підводиться поволі, йде в пустиню площ.
Герої сплять, в домах розпусти ще співають
І бунтарям у тюрмах волю дзвонить дощ.

На площі мідних янголів сповитій в тишу,
коли інкавст червоний розливає тьма,
історик з пєдесталу про минуле пише
і гусяче перо мачає в каламар.

Підводяться, мов сонні, велетенські леви, силюети
тяжких, прирослих до землі, камяностопих тюрем
і вязнів по ночах відвідують коханки і комети,
і місяць, мов рудий павук, повзе поволі муром.

Коли слова на порох стерті, сповідатись зорям зайво.
На зорях, мов на стінах, цвіль, черва, зелінка й вогкість.
Обличчя вязнів миє місяць синім і холодним сяйвом,
аж обростуть за ніч, мов круглі пні, кошлатим мохом.

Підземних рік слизьке, примарне зілля, мокрі зорі й змії,
долини місяця оброслі горіховим гаєм.
Сто днів і сто ночей ідуть руді дощі і вітер віє,
вода підноситься і зорі й тюрми заливає.

Де не оставсь на каменю ні камінь, де зрівнялись гори,
знов мулярі нову тюрму будують з брил квітчастих.
Цвіте під шибеницями багряне квіття мандрагори
і мотуз вішальників для живих приносить щастя.

ЗОРЕЛЕВ

або

сузіря Лева

Води живого срібла повні, сплять криниці ласки,
криниці ласки вічної, що мурів цих діткнулась.
Вже більше літ хода їх не вбирає в лавр поразки,
ні форума марнот не будить метушливий галас.

В цистерні ночі миються майбутні зорі ранку,
погруддя сонця з гриви полумям в музеї ночі.
Вже іній літ сріблить руїни. Мов по ланці ланку,
повільний вітер пхає хмари й цвілі час хлюпоче.

Плече-в-плече заплівшись тісно, йдуть кущі глодини,
джерела зелені із надр земних, де клекотало
хвильне життя базарів, де роїлися хвилини.
На цвинтар золотих монархій хмари тінь упала.

Княжна екстази — ніч веде слова камінним гаєм
між лаври, де з листків пливе музика таємниче
і соловейко, брат зорі, про смерть сестри співає
Трагічний вітер на порожній сцені світу кличе.

Де мармуровий кінь із гриви молоком застиглим
іржанням тужним надаремне будить дальні Трої,
з очей героїв зерно дзьобають бездушні щиглі.

Заходить Зорелев за тінь епохи золотої.

ЧАРГОРОД

або

як народжуються міти

Найблакитніше з всіх блакитних див — занебо,
що, як вогонь з-за мряки, світить з-поза ночі.
Хтонебудь зір до неба звів денебудь,
вгадай, чи сон, чи серце, чи воно шепоче!

Найблакитніша з всіх ночей блакитних — наша.
Хтонебудь та денебудь, хай зо мною кличе!
Ця пісня нас не зрадить — срібний чад і чаша,
я присягаю вірність перед зір обличчям.

Хто без зорі йде в світ — вже без зорі назавжди.
Ой, хто з життям не замирився — все самотній!
Зоря втинає срібні коси на могилі правди
і, наче темні грона, висять дні скорботні.

Мов піна на питві краси — гірке мистецтво
і муза, що в саду плекає левенята,
веде своїх обранців на хмільне купецтво,
щоб продали ночам, на що душа багата.

Питаєш, як оці зродились вірші — міти,
як муза мітотворна діє своїм впливом:
руїни царств червоних куряться до світла,
неземний царгород — Чар-город над заливом.

Тече дванадцять рік крізь соловїне місто,
в тонку пастушу флейту дме вітрів дозорець,
музики білий мур і стріл крилаті вісті,
достойний лев, слаба людина й вірні зорі.

Пустині мідне озеро й кощаві скелі,
червоні і глухі рівнини летаргії.
Лілеї зір сходячих клоняться пустелі,
що грізно підіймає гриви суховіїв.

Порожня і дірява сонця шкаралуща,
що, наче скорпіон, само себе вбиває
жалом свого проміння й на червоних пущах
душа його крилата й звільнена від форми
ширяє в просторах, аж за зеленим краєм,
за муром ста ночей, що фосфорні та чорні,
спочине у вульканах сонних і погаслих.

Отут колиска бур поснулих в скельних яслах,
тут родяться вітри, що на сто крилах згодом
стяги червоних заграв хилять понад сходом.
Кубло орлів поразки вигнаних з прараю
квітчає лисий шпиль, де мідну ніч вітають
лілеї зір сходячих й ос грайливі перли
в тонкій, ледь-ледь помітній неба оболоні.
Піски плащем червоним на пустелі лоні
зірвалися до льоту, впали і завмерли.

І тільки вдумливі й премудрі іхневмони,
до вітру лір приклавши уші, чують дзвонів
підземних таємничий і далекий поклик.
Піски і зорі завирують крутежами
і скелі залопочуть, мов на вітрі щогли.
Пустиня, мов левиця, у півсні й півяві
грудьми ста бур зідхає й попіл червонавий,
мов хмари з сірки й крейди, вдихує просохла.
На бурунах піску качаються шакали,
їх очі, мов монети божевілля, впали
у гирла куряви і у безумства ями.

Це будяться міста прадавні під пісками.

Танцюють татуйовані дівчата на майдані мрії,
пісок палючий під стопою, мов смола червона, тане
і я з-перед ста сотень літ різьблю на бубні сонця танець,
лопочуть два кийки, мов крила птахи, що з похмілля мліє.

Прощальним співом спалахнувши, гасну, наче сонна хмара,
танки дівчат прикриє папороть, немов землі долоня.
Вертаються з узгірїв тиші дивні хороводи й клонять
обличчя з міді під букетами вечірнього пожару.

За берегами смутку, де лягла відвічна ніч зелена,
за сімома верхами
й сімома морями,
в край таємний
маєстатично сходять буйволи червоні на підземні
левади, де засяє їм умерле сонце — диск з ебену.

Багрянородна ніч. Тривожний серця токіт.
Земля і кров. Пливем у вир затоки квіття.
З Провалля Зради шепіт. Ляк, мов птах стоокий.
Одне на одному шарами сплять століття.

Джмелі — у вухах пальми золотаві кільця
і місяць, мов кораль на шиї бога Півдня,
на кучерях аґав браслети багрокрильців,
не урна в барв узорах — це високорівня.

Вперед! Фосфоризують непрохідні багна,
земля видихує люльками квітів запах
і фарбою цеглястою малює янгол
новий потопу плян на зорях, мов на мапах.

Я жив тут. В неоліті... може ще давніше...
Мої малюнки буйволів замазав місяць.
І фосфор ночі й оливо землі гнітуче,
що серцеві тяжать, та серця не помістять.

Забрившн у хащі, закутаний у вітер,
накритий небом і обмотаний піснями
лежу, мов мудрий лис, під папороті квітом
і стигну і холону й твердну в білий камінь.

Рослинних рік підноситься зелена повінь,
годин, комет і листя безперервний лопіт.
Заллє мене потоп, розчавить білим сонцем
і тіло стане вуглем, з пісні буде попіл.

Прокотяться, як лява, тисячні століття,
де ми жили, ростимуть без наймення пальми
і вугіль з наших тіл цвістиме чорним квіттям,
задзвонять в моє серце джаґани в копальні.

ОКЕАНІЯ

або

в долинах морських левів

Оманює зеленим і холодним світлом
підводне сонце у долинах коралевих,
де в кучерях топільниць мертві перли квітнуть
і сплять на ложах з зір тяжкі, мов брили, леви.

Як з пращі ранку вилітає сонця куля
округла, мов бусоля, і швидка, мов мева,
зелений струмінь вод вкриває пил рожевий,
немов багрових бджіл розсипується вулій.

Дельфіни золоті сурмлять на мідних мушлях,
як блискавиця в льоті, тризуб хвилі поре,
вали червоні й мореплавців білі душі
блукають, наче тіні, без наймення морем.

Застигло море в чаші різьбленій із льоду.
Золотоустий місяць — містик у блакиті.
Полярні янголи колишуть Божі води
і звірі виють глухо спраглі і неситі.

Ще тут не доповзло людей руде хробацтво,
багрове небо на хребтах підносять лиси,
кити хвостами миють зорі й біле птаство,
мов стріли з звірокруга, непорушно висить.

Як Діва з зодіяка чеше карі коси
й горбатий Водяник закличе тіні з лігов,
земля, мов шкаралуща, гнеться і голосить.
Це душі мамутів бредуть червоним снігом.

Комети, що цвітуть хвостами, наче пави,
червоні шиби моря в оливяних рамах,
де скелі льодові під снігом кучерявим
розсунулись поволі, мов таємна брама.

На бурунів хребтах качаються тюлені,
звірята сходять з зодіяка й червоніє
у сяйві магнетичних піль металь зелений
морів примарних, що подібні сонній мрії.

Мов синє оливо, заклякле небо висить
і череп місяця розбитий і безбарвний
упав на сніг, коли отари білих лисів
в країну небуття вела зоря полярна.

ДРУГЕ ЛІРИЧНЕ ІНТЕРМЕЦЦО

Не срібло миршаве, не хміль,
не лавр сумнівний і двозначний,
не дотепів грайливих сіль,
не успіх в грі на риск небачній,
не уст золотомовних мед,
не почестей солодка манна
і навіть не чеснот букет,
що світлість їх нераз оманна,
не винограду темний сік
у колі дружньому за чаєм,
не муз єлей, що на ввесь вік
тавром людину назначає,
не вигаданий в хитрий лад,
щоб мірять душі, вчений лікоть,
не домохвальців млявий чад,
нещирих хвальб слизька музика,
не захист мрій — блаженний дім,
але молімся зорям дальнім,
щоб нам дали на світі цім
життя величне і страдальне.

СІРИЙ ГИМН

Стовпи із попелу угору!
Міста в дротах — під вітром ліри.
Це тут, де мурів скупість взором,
без сяйва навіть сонце сіре.

Тут люди, мури і бацилі
тим самим піддані законам
і тулуби печей похилі,
де розцвітають іскор грона.

Хто падає, за ним не тужать,
бо срібло сліз не для розтрати,
скупі на скарб навбач байдужий.
Хвалю життя шорстке й сукате!

КОЛО ЗМІН

Жаркий, духотний день, зомлівши,
мов стовп, упав на груди ночі.
Що ти згубив, не знайдеш більше
і час надію розхлюпоче.

Ще піна світла з дзбана сонця
парує пилом з теплих мурів.
Не жди від долі оборонця,
від пазурів в овечій шкурі!

З-за золотого шумовиння
ніч блакитніє чиста й вічна.

Знов знайдеш суть у колі змінніМ,
щоб в зміст незмінний вірить міцно.

МАРНОТРАТНИЙ ГИМН

І зір розтратниця — зла ніч і день сліпучий
розтратно твореним і нищеним багатством...

Чергою явищ неповторних в світу кручі
зростання й проминання сплетені суцільно.
Вирує квітний дощ, бацилі, світло, птаство.

Коли в дня гаморі хвилину знайдеш вільну,
задумайся на мить про сонця марнотратство!

Корови й дині. Білий янгол
на лопуха зеленій плахті.
Хто будить в серці тужну пянкість
і хто колише темний страх твій?

Що неоправданий, таємний,
мов кріт, від дна коріння риє
і грає, мов клярнет підземний,
в кипінні форм, у барв завії.

І як зродився без причини,
так без причини щезне знагла.
Природи лоно мрячне й синє,
і сонця кіш,
і кіш землі,
що в ньому
корови, квіття, дині й янгол.

МІЙ ДАВНІЙ ГОЛОС

Палкий, нічим незаспокійний,
ловлю слова, мов барвні скельця.
Як же ж я терня туги рвійне
з корінням вирву з штольні серця?

Терпке похмілля свіжих ранків
пянить, як і давніш пянило.
Дивлюсь в блакитну призму склянки,
де заламалось небо в хвилі.

Рожевий чай, мов піна з сонця,
зелений морок сном колише.
Заслуханий у дружній вітер,
свій давній голос чую в тиші:

— »Аж юне серце затремтить,
незаспокоєне й несите.
Устами спраглими в цю мить
всю хмільність світу хочу спити«.

Остання строфа з »Трьох перстенів«.

БУРЯ

Надходить буря. Сиві вільхи
в тривозі туляться до себе.
Щоб відідхнути, просить пільги,
хоч на хвилину, в багрі небо.

Мов стовп, піднявся вихор тричі,
і сяють блискавки, аж маки
червоні сплющують зіниці
і клоняться хорунжим ляку.

Клярнетів схлип і вітру помах
і виє лис — нічний астроном.
Червона неба паполома
прорізана, мов бляха, громом.

Це з-понад бурі безкрай вільний,
схилившись, риє в хмарах ями.
Тоді слова швидкі й доцільні,
мов леза, схрещую з громами.

ДИВО

Над ранком. Зорі з вовни мряки,
мов злоті ґудзики з плаща,
відпоре день і сімям маку
розсипле соловям в кущах.

В сувоях тиші сплять долини,
де мох задуми й мох імли,
аж скотиться стозерна диня
на лопуховий ранку лист.

Як диню сонця зсуне вітер
на решето ясних долин,
розплющують зіниці квіти
і листя рветься в дальню синь.

А серце, що, незаспокійне,
збагнути хоче все до дна,
тріпочеться і з листям рвійним
до болю прагне дива дня.

ВІЩИЙ ДУБ

Сніг зеленіє в світлі ночі,
сніг блакитніє в світлі дня.
Цей дуб то дерево пророче,
корява ліра з його пня.

Сніг попеліє в сірий вечір,
щоранку у вогнях цвіте.
Із рани сонця кровотечі
бють в царство снігу золоте.

Лиш дуб один крізь біле море,
дельфін рослинний, в даль пливе
і лірою сніг-саван поре,
віщуючи життя живе.

КОЛОДІЙСТВО

Вже сонця колесо збиває стельмах,
ще обруча до осі полумяної!
Цим возом їхатиме завтра Зельман,
ключар і староста гульби весняної.

Відносить стельмах сонце ковалеві:
— »Обруч найбагряніший викуй, майстре мій,
щоб сонце жевріло ясніш від гриви лева
весні трояндній й осені оайстреній!«

ЧЕРЕМХИ

Мов свічка, куриться черемха
в побожній вечора руці.
Вертаються з Вечірні лемки,
до хат задумано йдучи.

Моя країно верховинна, —
ні, не забуть твоїх черемх,
коли над ними місяць лине
вівсяним калачем!

БАТЬКІВЩИНА

Жовті косатні цвітуть на мокрих луках,
як за днів дитинства, в кучерявій млі.
Вилітають ластівками стріли з лука,
білі стріли літ.

Оси золоті в чарках троянд розквітлих,
мокрі зорі куряться під сизий вечір.
Ще горить твоєї молодости світло,
хоч новий десяток літ береш на плечі.

Слухай: Батьківщина свого сина кличе
найпростішим, неповторним, вічним словом.
У воді відбились зорі і обличчя,
карооокі люди і співуча мова.

УРИВОК

Боюсь згасити світло лямпи,
бо може стати ще страшніш,
і ніч, розкладена на ямби,
у серце вбилась, наче ніж.

Ніяк заснути! Кличуть півні,
годинник бє і місяць лине.
Мій сон, мій голос неспокійний
в моїй трагічній Батьківщині.

ЗАБУТА ЗЕМЛЯ

Село вночі свічок не світить,
боїться місяця збудити,
що жовтим без наймення квітом
цвіте в садах дощем умитий.

Густа вода спливає з гребель,
де обрії спинились в леті.
У бурих кублах побіч себе
звірята, люди і комети.

Забута земле під дощами,
під оливом рудого неба!
Ця пісня серцю, наче камінь,
а все ж її співати треба.

Горять, як ватра, забобони
віків минулих — снів іскристих.
В китайці заходу червоній
моєї молодости місто.

Лопочуть зорі на тополях
і люди христяться з тривоги,
коли ножами місяць колють
хасиди в чорних синагогах.

Моє містечко таємниче
в хлопячих споминів заслоні!
І знов минула юність кличе,
як давні кличуть забобони.

ДО ХОЛОДНИХ ЗІР

Накрита неба бурим дахом,
мов бронза, ніч тьмяніє й стигне.
Як вбиті в ніч горючі цвяхи,
холонуть зорі в сині криги.

Насуплений, їдкий, запеклий
заслониш очі лунатичні,
бо твоє серце — чорне пекло
середньовічне і містичне.

Тремти в цей вечір забобонний,
мов астролог, дивися в зорі!
Хай всіх, хай всіх, як ти, бездомних
пригорне ніч, вогонь і море!

ТРЕТЯ ГЛАВА

Це правда:
кров з каміння може змити дощ,
червона місяця хустина може стерти,
але наймення ваші
багряніш від рож
горять у памяті на плитах незатертих.

Змагались ви уперто й мріяли й жили,
кохалися в суворості, як ми у гулях
і ваші очі
сяли вічністю,
коли
у серці, мов зоря, застрягла біла куля.

Грудень 1934.

Об слово дзвонить слово — кусні бронзи віщі.
— Співаю, не кляну
розгромленим полкам, пощербленим рядам, потрощеним когор-
[там!
Хвала усім, що з пристрастю цілують сестру смерть на бойовищах,
а тим, що ляк в них, мов слимак у мушлі, й гнуть тростини спин,
погорда!

Луна поразки бє об мої вуха, мов з глибин безодні зради
громів поламаних у кусні й схоплених у сіть прощальна скарга.
Дивлюсь у морок, як тятиви скель, напнувши луки водоспадів,
мов стріли круто втяті, птаство криводзьобе викидають знагла.

Зоріє. В відвороті полк. Анабазис під небом африканським.
Ліс вбитих в небо списів коле місяць, кров руда тече із нього
і ебеновий вождь з сережкою зорі у вусі, спів поганський
жбурнувши в хмари, наче визив, прокляне поразки бога злого.

Немає ласки — і багнети грузнуть в тіло, мов плуги в чорнозем,
у буйне поле чорних тіл багнети сіють зерно послуху і ладу,
щоб аж до сьомого коліна памятали й знав назавжди кожен,
щоб син онукові, онук нащадкові, мов скарб, переказали,
як кріпили владу.

І густо стеляться один при óдному, як вирубаний праліс,
у черепах почавлених булькочуть мозки, мов олива жовта.
Хто сіє кров, той жне зненависть. Тож беріть оце хрищення сталі!
Зеленоока чорна княжно, музо месників, калюжі бовтай!

Дракони, що бензину пють, на птахів схожі і на носорогів,
дракони, що плюють зміїну слину — оливо й вогонь зернистий,
являються, немов із місяця печер вернувшись, й їм під ноги
мітла комети, куряви здіймаючи, мете людей, мов листя.

На купах чорних рур і чорних ніг червона кров і жовта піна,
слизька смертельна піна з уст розтерзаних гарматнім поцілунком.
Тюльпани надр підземних — вибухають, мов кущі вогненні, міни,
салютами з глибин землі вітаючи непереможно й лунко.

Гармати розкладають віяла димів, мов крила перед льотом,
зриваються й колесами толочать звали тіл і хлам заліззя,
на чорних щелепах клеїста смертна слина, очі злиплі потом,
пил з блях і слизь з ротів і крови грязь язик зорі рудої лиже.

Хриплять горлянки глухо і мерзка ядуха пальці криво корчить,
мов листя, сплащені долоні — квіти стоптані життя жагою
спалахують востаннє й кидають прокльони в небо богоборці.
Усі скарби за мить одну життя! Лиш ніч усіх назавжди гоїть.

Лопата сонця грузне в жовту, теплу рінь, копаючи могили,
лопата сонця, хрест струнких вітрів, шакалів похоронний обряд.
О, чорне тіло в шовк рудий піску сповите, тихе і безсиле,
де перед миттю пристрасті кипіли ще! Землі долоне добра!

Хай чорна Богоматір з жар-ікони поведе бійців до краю,
де вже дракони не лякатимуть, де тиша вічна й сонні води!
Бє слово в слово — кусні бронзи дзвонять.
Так прощальний спів кінчаймо,
коли розбитий чорний полк
в країну зір
на вічну ніч
відходить.

Лютень 1936.

СЛОВО ПРО ЗОЛОТИЙ ПОЛК

Заспів

Хай, розгорнувши строфи, наче крила, наступає пісня!
Хай бє в здрібнілий вік достойних фраз і хитрих передбачень,
коли надхнення заплитке і розпач роблений та кволий,
в вік володіння букви і пожитку, без мети бусолі,
в вік змиршавілий, в час легкого успіху й гнучкої міри,
хай бє зухвала пісня,
хай кличе вищим вітром дихать,
мірилом вищим мірять,
міцніш в людину вірить!

В атаку сунуть чоти строф, наїживши багнети рим,
слова ціляють влучно, кожне точне, кожне вогнепальне,
коротко й різко, раз-у-раз, рокоче строф хорунжий — ритм,
колона пісні йде в розстрільній на екстази шанець дальній,
щоб про бійців незламно вірних стати гідною співати.
Тоді наструнко салютують строфи мужності й посвяті!

Слово про Альказар

День сороковий полумя й погуби догоряє в славі,
день сороковий брат на брата накладає хижу руку.
Війна злочинна, братогубна. Сонце ранене кривавить.
Незламна тисяча обранців здавлює в серцях розпуку,
бючись, хто-зна, чи не із друзями недавніми віч-на-віч.
День сороковий без спочинку й сну, в дощі вогненнім зливнім.
Вже голод скручує кишки в сухе мотуззя. Далі навіть
порепані з гарячки губи вимовляти слів забудуть.
Не шкура вже — кора на пнях, на людських пнях шерстких із сажі,
зівялі язики телепають в устах просохлим листям,
лиш очі, очі сяють молодо, надхненно й променисто.

Задиханий, вривчатий токіт мітральєз на мить не щухне.
До сонця стіп скривавлених вітри один по однім ляжуть
і ніч, мов чорний лев, пробуджена на шанці виє глухо.
Толедо на сімох узгірях, на червоній кручі Тахо
це місто до хреста пустелі цвяхами ста башт прибите.

Земля — червона бляха, місяць в обрій вгруз найгрубшим цвяхом,
пустиня, мати вітру, від людей бере за проїзд мито.
В мереживі крутих провулків горде місто ювелірень,
де сонце з патини століть застигло аж зелено-сіре,
тепер в трояндах пострілів зміняє ніч у день багровий.

Хащі димів, багаття буре, сірі й бронзові діброви,
трава колюча — ворса на кожухах скель слизька із крови.
Лежать покошені тіла — рясні джерела з них булькочуть,
джерела струменів червоних. В перегуках хрипнуть дула,
в акордах мітральєз повзуть танкети, жалять оси-кулі,
фонтан піску плює петарда, крови млява, тьмяна пянкість,
на гусеницях кручених коліс горбатий тулуб танка.

Пустиня, мов червона ліра, під долонею вітрів
видзвонює покутню псальму, свій пустельний „Dies irae"
і хор гармат, виригуючи з гирл свій оливяний спів,
погуби заповідь оповіщає в сторони чотири.

На морі полумя міцне судно — незламний Альказар
в тюльпанах тисячі експльозій, в квітах зрослих з динаміту,
в короні із картечів, очервонений, сповитий в жар
на наших ось очах проходить прямо з дійсности до міту.
В росі вогненній миє мармурово-камяне обличчя,
щоб дати ще одне свідоцтво людській тузі за величним.

Жовтень 1936.

Вузли доріг затиснуті на горлах сіл. Знов сняться сни минулі.
Сідають дні, мов птахи, на хатах і розгортають крила вітру.
Скриплять колиски. — »Синку, спи, накрию сном тебе, мов листям
мірту,
лиш не ходи, хлопятко, в ліс, бо вовк тебе у лісі зїсть, ой люлі!«

Співає на шляху піхота: — »Не стелися по землі, барвінку!«
Пан сотник лютий: — »Покрутило б язики вам, покручі прокляті!«
Ударило у мідь дороги, мов у жовтий бубон, сонце дзвінко,
кийки проміння бють червоним верблем у калюж рудяві лати.

Під спів піхоти сходить вечір. Ще в розприслім сонці сяє зброя.
Вже ніч. До зір пришпилені кокарди літаків. Ніхто не будить
розквітлих квіттям снів дитячих,
і не бачили,
не знали люди,
коли зоря спинилась над колискою майбутнього героя.

На три шляхи за лисогори, за високорівню ворог відступає.
Лежить на білій плахті снігу сонце — стяг попоротий від куль.
Мов сторожі кордонів пітьми, ждуть горбатодзюбі круки свого
[паю,
хоч лижуть ще червоні язики з розжеврених докраю дул.

Ще металеві горла літаків серед прокльонів клекоту і гулу
викрикують у світу сторони чотири свій прощальний спів
і ллється сніг, мов синій лій, у ззеленілий та дірявий сонця тулуб
і, мов печать, значи́ть, застигши синім воском на очах мерців.

Ще з літака, мов із відра, в казан долини ллється струм вогню
[густого,
аж вцілений літак, мов птах проколотий, хитнеться й затремтить.
В станицю до вождя телефонує з поля бою Янгол перемоги,
з-над звітів, мап і плянів постать згорблена підводиться на мить.

— »Тут, бойовище, пане ґенерале, так, це я!« — телефонує Янгол.
— »Мій вірний, любий друже!« — дзвонить відповідь зворушена
[вождя.
Стає, у записник історії кладе свій підпис твердо, креслить дату,
виходить із кватири й дивиться
на дальній,
звечорілий шлях.

Гудки патруль над ранком дзвонять в білім місті.
Збудившись, леви з грив стрясають зорі й сніг.
Порожні, сині площі в мряці золотистій
колишуться, мов птахи, і біжать з-під ніг.

Дівчата, що вночі в снах ясних розцвітали,
в устах почувши терпкість ранку й свіжу синь,
здригаються, як промінь сонця в око жалить,
долонями взиваючи останню тінь.

Мов піна на тарелях, сонний сніг на площах,
гудки, мов кулі в скло, влітають до кімнат.
Як шаль, дівчатам шиї обвиває острах,
піднявшися з прогалин думки, з серця дна.

Аж сонце, що промінням чеше гриви левів
й оливою мастить їм вигнуті хребти,
відвернеться. Так око неба коралеве
подивиться тривожно, чи й кудою йти.

Знечевя бризне постріл перший, другий, третій...
і сонце — крапля ртуті в неба синім склі —
сполохане хитнеться й, тремтячи у леті,
униз покотиться в подертий стяг землі.

Розприснеться й гарячим лоєм на обличчях
холоне, як людьми закрутить наглий вир
і сивим клоччям диму куряться рушниці,
випльовуючи кусні сонця з ситих гирл.

Летять з горбатих мурів постріли, мов щиглі.
Ой, поцілує куля ніжно лева в рот!
І тепле оливо в левиних пащах стигне,
аж продереться день — розрізане шатро.

Вирують вулиці — скажені каруселі
і юшка олива в котлах димучих площ
булькоче і кипить, немов смола пекельна,
завернутий
з землі у небо
смаглий дощ.

Коли стає густа заслона мряки тонша,
мов нетлі, виринають постаті з димів
і виплюті з землі угору кусні сонця
вплітаються
у дальній
клекіт
літаків.

Принишкли, наче листя, люди заніміли,
мов клин, в куль тьму впоровся навіжений марш,
аж площі закрутилися,
зірвались,
полетіли
у небо!
Бачиш:
наші йдуть,
це
прапор наш!

Ми молодість тверду і кучеряву
складаємо, мов прапор, на ляфетах.
У куряві цілує очі слава,
горять на небі кулі і комети.

Змішалися, у куряві склубившись,
статуї й люди перед арсеналом.
Ми, на багнети сонце настромивши,
виходимо нестримно і зухвало.

Юрба в вертепах вулиць, наче повінь.
З-під ратуші зриваються два леви,
біжать в юрбу, толочать, брук сплив кровю,
юрба кипить, шаліє. Місце левам!

Під гул, під бряз вальторень і тарелів
виходять леви попереду роти,
ведуть її. Хай їх вітають трелем
пузони полку пятого піхоти!

Хай всі, хай всі побачать і почують
з трибун, з бальконів, з брам, з дахів сріблистих:
востаннє вам піхота салютує!
Шрапнелі сонця вибухають в місті.

Ми молодість тверду і кучеряву
складаємо, мов прапор, на ляфетах.
У куряві на синім небі сяє
майбутньої Республіки плянета.

ЗМІСТ:

ДРУГЕ ЛІРИЧНЕ ІНТЕРМЕЦЦО

ТРЕТЯ ГЛАВА

Поезії з часу: грудень 1934 — жовтень 1936. Книжка друкована в листопаді 1936.

Вірш »Площа янголів« дедикований мистцеві Іванові Іванцеві.